

РЕКОМЕНДАЦІЇ

слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань молоді і спорту на тему:

«Становище молоді в Україні: виклики та адаптація в умовах воєнного стану»

м. Київ

30 квітня 2026 року

Учасники слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань молоді і спорту на тему: «Становище молоді в Україні: виклики та адаптація в умовах воєнного стану» (далі – учасники слухань), що відбулися 30 квітня 2026 року, зазначають, що повномасштабна військова агресія російської федерації проти України кардинально змінила життя всього Українського народу, зокрема молоді.

Війна загострила тенденцію скорочення чисельності української молоді, що розпочалася з другого десятиріччя ХХІ сторіччя. Протягом останніх чотирьох років стрімко скоротилася народжуваність та збільшилася смертність населення, а значна частина молоді виїхала за кордон або залишилася на окупованій території через повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну.

Українська молодь відіграє ключову роль у захисті територіальної цілісності, незалежності та суверенітету нашої держави. Молоді Захисники та Захисниці України дають належну відсіч російським військам, знищують літаки, танки, артилерійські установки, ракети, особовий склад військ ворога, виконують бойові завдання буди пораненими, евакуюють та рятують поранених, навіть під ворожими обстрілами. Багато військовослужбовців вступили на військову службу добровольцями у віці 18-20 років.

Молодь активно підтримує Збройні Сили України, займається волонтерською діяльністю, надає допомогу внутрішньо переміщеним особам. Водночас процес міграції молоді за межі України продовжується, що підтверджено фактами виїзду за кордон значної кількості молодих громадян України після надання дозволу на виїзд за межі України чоловікам віком до 23 років.

Закон України «Про основні засади молодіжної політики», розроблений за активної участі молодіжної спільноти, надав українській молоді, молодіжним та дитячим громадським організаціям, іншим суб'єктам молодіжної роботи нові інструменти та можливості для участі у формуванні та реалізації молодіжної

політики. Затверджено Державну цільову соціальну програму «Молодь України: покоління стійкості — 2030». Після внесення змін до Закону України «Про основні засади молодіжної політики» у червні 2025 року запрацював на повну потужність Український молодіжний фонд. Сформовано склад Національної ради з питань молоді, створено Молодіжну раду при Голові Верховної Ради України, розширюється мережа молодіжних рад та молодіжних центрів.

Водночас результати репрезентативного соціологічного дослідження становища молоді в Україні, що було проведено у 2025 році, показали, що частка опитаних молодих людей, які нічого не знають про інститути громадянського суспільства, становила 51%. Тільки 6% молоді усіх вікових груп було залучено до діяльності громадських організацій у 2025 році.

Результати щорічного соціологічного опитування «Вплив війни на молодь в Україні», що було проведено у 2024 році, свідчать про зниження активності участі молоді в органах учнівського і студентського самоврядування з 12% у 2021 році до 8% у 2024 році. При цьому частка респондентів, що не знають про їхню діяльність, зросла з 38% у 2021 році до 45% у 2025 році, а кількість молоді, що володіє інформацією виключно про їх існування, скоротилася з 44% у 2021 році до 38% у 2025 році.

У зв'язку із викладеним, учасники слухань вважають за потрібне посилити привернення уваги інститутів громадянського суспільства, що реалізують молодіжну політику, до молоді, яка навчається, працює, служить у Збройних Силах України, вирішення її реальних проблем, реалізації практичних молодіжних проєктів.

На думку учасників слухань, одним з ключових завдань молодіжної політики є сприяння в ресоціалізації та соціальній адаптації молодих ветеранів та залучення їх до процесів формування і реалізації молодіжної політики. Багато молодих ветеранів війни є вихованцями молодіжних та дитячих громадських об'єднань, і, спираючись на них, громадський рух має поширювати свій вплив у ветеранському середовищі, залучати до свого складу більшу кількість молодих ветеранів війни. Робота з молодими ветеранами війни має бути виділена в окремий захід Державної цільової соціальної програми «Молодь України: покоління стійкості — 2030» і бути одним із критеріїв оцінки ефективності діяльності молодіжних та дитячих громадських об'єднань, зокрема під час наданні інституційної підтримки.

Учасники слухань зазначають, що проблема відтоку молоді за кордон після початку повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну набула статусу стратегічної загрози для Української держави, особливо в умовах значних людських втрат від російської агресії. Більшість молодих громадян України, які виїхали за межі України, рятуючись від російської агресії, вже адаптувалися до нового життя та знайшли можливості для навчання та працевлаштування.

Для зменшення еміграції молоді та збереження найперспективнішої частини людського капіталу України – української молоді, належить створити умови для самореалізації молодої людини та розвитку її потенціалу, що є метою молодіжної політики відповідно до статті 3 Закону України «Про основні засади молодіжної політики».

Держава, органи місцевого самоврядування, суб'єкти молодіжної роботи мають забезпечити кожній молодій людині можливості для реалізації своїх здібностей в обраній нею галузі, створивши систему «соціальних ліфтів» та програм з підтримки молоді.

У рекомендаціях засідання «круглого столу» на тему: «Еміграція молоді та шляхи збереження людського капіталу в Україні», що відбулося у Комітеті Верховної Ради України з питань молоді і спорту 21 січня 2025 року, було запропоновано низку заходів, спрямованих на зменшення еміграції молоді та сприяння поверненню молоді в Україну. Зокрема, вирішено питання щодо військового обліку молодих українців, які перебувають за кордоном, нарешті створено Національну раду з питань молоді, що має забезпечити врахування думки молоді під час напрацювання ключових рішень держави.

Водночас залишається невирішеною проблема щодо однієї з основних причин виїзду молоді за кордон – ускладнення умов вступу до закладів вищої освіти та аспірантури. Зокрема, запровадження відразу трьох обов'язкових іспитів під час вступу до закладів вищої освіти «відсіює» значну кількість абітурієнтів, які спеціалізуються виключно або на фізико-математичному, або на гуманітарному напрямі. Так, наявні непоодинокі випадки, коли молоді люди з прифронтових міст не змогли вступити до університету на спортивну або творчу спеціальність через незадовільну оцінку з математики.

Водночас умови вступу до іноземних університетів набагато простіші, українські талановиті діти отримують гранти на навчання, а в багатьох університетах навчання безкоштовне або за символічну плату, за умови знання мови. І якщо Міністерство освіти і науки України обмежує можливості для вступу до аспірантури, то від цього потерпають не лише потенційні «ухилянти», але й молодь, яка вступає до аспірантури відразу після закінчення університету.

З іншого боку є негативна практика, коли заклади вищої освіти відраховують студентів, які навчаються дистанційно на контрактних засадах, якщо вони відмовляються від очного навчання. У підсумку студенти втрачають зв'язок із Україною, а заклади вищої освіти втрачають кошти.

Одним з надважливих питань для всіх категорій молоді є забезпечення власним житлом. З 2014 року не фінансується з державного бюджету програма «Надання пільгового довгострокового державного кредиту молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла», а відповідні кредити надають лише за рахунок коштів місцевих бюджетів. І зараз на загальнодержавному рівні діє багато програм щодо кредитування будівництва (реконструкції) та придбання житла для різних

категорій населення, водночас відсутня програма кредитування будівництва (реконструкції) та придбання житла для молоді.

Водночас в Україні вже існує спеціалізований інституційний механізм реалізації житлових програм для молоді – Державна спеціалізована фінансова установа «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву», яка відповідно до своєї мети та предмета діяльності забезпечує виконання державних, регіональних і місцевих програм забезпечення громадян житлом, здійснює пільгове кредитування, супроводження кредитних договорів, облік, контроль за використанням і поверненням коштів, а також має практичний досвід реалізації житлових програм із залученням коштів державного та місцевих бюджетів, міжнародної фінансової допомоги та інших джерел, не заборонених законодавством.

Учасники слухань вважають, що для сприяння поверненню молоді в Україну належить працювати із молоддю, яка перебуває за кордоном, залучати її дистанційно до молодіжних заходів в Україні, організовувати заходи на підтримку України, зокрема із залученням молодіжних та дитячих громадських об'єднань.

Враховуючи викладене, учасники слухань **рекомендують:**

1. Кабінету Міністрів України:

1) у сфері вдосконалення нормативно-правової бази:

до 1 вересня 2026 року розробити та подати на розгляд Верховної Ради України проєкт Закону України про внесення змін до підпункту 26 пункту 2 розділу XV «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про вищу освіту» щодо визначення двох обов'язкових навчальних предметів при проведенні тестування під час вступних випробувань для участі в конкурсному відборі на навчання для здобуття ступеня вищої освіти – української мови та історії України;

до 1 січня 2027 року продовжити строк дії Державної програми забезпечення молоді житлом на 2013–2026 роки до 2030 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2012 року № 967, передбачивши у паспорті програми на період з 2027 по 2030 роки прогнозні обсяги фінансування із загального фонду державного бюджету – 2 800 млн грн;

під час розроблення законопроектів про Державний бюджет України на 2027, 2028, 2029 та 2030 роки передбачити видатки на бюджетну програму «Надання пільгового довгострокового державного кредиту молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла» обсягом не менше 700 млн грн;

до 1 вересня 2026 року забезпечити повторне внесення на розгляд Кабінету Міністрів України та ухвалення постанови Кабінету Міністрів

України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 29 травня 2001 р. № 584» для приведення механізму надання пільгових довгострокових державних кредитів молодим сім'ям та саодиноким молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) і придбання житла у відповідність до чинного законодавства, сучасних соціально економічних умов, висновків і рекомендацій Рахункової палати та результатів огляду витрат державного бюджету у сфері молодіжного житлового будівництва;

до 1 жовтня 2026 року внести зміни до Державної цільової соціальної програми «Молодь України: покоління стійкості — 2030», затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 2 січня 2026 року № 20, передбачивши в ній заходи, спрямовані на ресоціалізацію та соціальну адаптацію молодих ветеранів війни та збереження людського капіталу в Україні;

до 1 жовтня 2026 року затвердити Порядок надання державної підтримки молодіжним та дитячим громадським об'єднанням через надання бюджетних грантів як інституційної підтримки за рахунок коштів державного бюджету;

2) доручити центральним органам виконавчої влади за участі Міністерства молоді та спорту України провести комплексний аналіз та оцінку ефективності наявних державних цільових програм, державними замовниками яких вони є, щодо їхньої відповідності потребам молоді та внести пропозиції про внесення змін до таких програм щодо доповнення заходами, спрямованими на розвиток молоді, надання їй підтримки з реалізації її соціально-економічного потенціалу;

3) доручити центральним органам виконавчої влади забезпечити утворення молодіжних рад з метою залучення молоді до формування та реалізації молодіжної політики у відповідних сферах державної політики;

4) доручити Міністерству економіки, довкілля та сільського господарства України, Міністерству освіти та науки України, Міністерству молоді та спорту України, Міністерству соціальної політики, сім'ї та єдності України, Міністерству у справах ветеранів України, Міністерству розвитку громад та територій України:

забезпечити розроблення показників для оцінювання зайнятості молоді, рівня участі, доступності послуг, соціальної інтеграції, рівня добробуту, а також рівня повернення молоді з-за кордону та охоплення інтегрованими послугами;

вжити заходів із розбудови системи профорієнтації молоді через запровадження обов'язкової профорієнтації у закладах освіти та молодіжних центрах;

розробити цифрові інструменти (платформу) профорієнтації з тестуванням здібностей молоді та побудови її кар'єрних траєкторій;

забезпечити представництво кар'єрних консультантів в закладах освіти;

запровадити постійний моніторинг потреб роботодавців та прогнозування попиту на професії на ринку праці;

забезпечити партнерство між закладами освіти та бізнесом (стажування, практика, спільні програми);

забезпечити системне оновлення освітніх програм відповідно до потреб ринку праці;

забезпечити створення механізмів гарантованого першого робочого місця для випускників закладів освіти у пріоритетних галузях економіки;

вжити заходів щодо стимулювання молодіжного підприємництва через розширення державних грантових програм для молодих підприємців;

передбачити розширення програм підтримки молоді, яка не навчається, не працює та не проходить професійної підготовки (NEET);

забезпечити масштабування дуальної освіти через запровадження фінансових стимулів для роботодавців, розвиток партнерства із бізнесом, інституційну спроможність закладів освіти та впровадження цифрових інструментів координації й моніторингу;

інтегрувати підприємницьку освіту в усі рівні освіти;

розробити спеціальні освітні та кар'єрні програми для молоді з числа ветеранів війни, внутрішньо переміщених осіб, молоді з тимчасово окупованих територій, молоді з інвалідністю, із забезпеченням доступу молоді до перекваліфікації та працевлаштування;

сприяти створенню мережі молодіжних центрів з принципом «єдиного вікна» для отримання послуг з кар'єрного консультування та перенаправлення;

вивчення досвіду функціонування європейських інструментів, зокрема Youthpass, та напрацювання можливості автоматичного формування індивідуальних сертифікатів для молоді відповідно до європейських підходів визнання результатів навчання;

5) доручити Міністерству молоді та спорту України спільно з Українським молодіжним фондом включити до пріоритетних напрямів здійснення Українським молодіжним Фондом проєктної підтримки у формі бюджетного гранту питання ресоціалізації та соціальної адаптації молодих ветеранів війни та сприяння збереженню людського капіталу в Україні;

б) доручити Міністерству молоді та спорту України:

забезпечити розроблення порядку надання державної підтримки молодіжним та дитячим громадським об'єднанням через надання бюджетних грантів як інституційної підтримки за рахунок коштів державного бюджету, передбачивши в такому порядку врахування досвіду ефективної роботи молодіжних та дитячих громадських об'єднань протягом останніх п'яти років, реалізації заходів, спрямованих на ресоціалізацію та соціальну адаптацію

молодих ветеранів війни та сприяння збереженню людського капіталу в Україні;

забезпечити міжвідомчу координацію з центральними органами виконавчої влади, обласними, Київською міською державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування та іншими заінтересованими сторонами щодо спільного напрацювання механізму впровадження в Україні ініціативи Європейського Союзу «Молодіжна гарантія»;

спільно з Міністерством охорони здоров'я України, Міністерством цифрової трансформації України забезпечити розроблення та впровадження інформаційної кампанії щодо фізичної активності, здорового харчування, профілактики шкідливих звичок, популяризації здорового та безпечного способу життя, профілактики соціально небезпечних хвороб серед молоді;

сприяти залученню молоді до участі у заходах / проєктах, спрямованих на розвиток критичного мислення, медіаграмотності, формування активної життєвої та громадянської позиції, здатності брати участь у житті суспільства, органів місцевого самоврядування та в управлінні на різних рівнях, зокрема у волонтерській діяльності;

сприяти розвитку освіти впродовж життя шляхом створення національної системи безперервного навчання, перекваліфікації та розвитку неформальної освіти (курси, сертифікаційні програми, онлайн-платформи), зокрема програми «Молодіжний працівник»;

спільно з Міністерством охорони здоров'я України забезпечити інтеграцію психосоціальних послуг у діяльність молодіжних центрів, закладів освіти та інших організацій та закладів, що здійснюють молодіжну роботу;

спільно з Міністерством охорони здоров'я України впровадити травмоорієнтовані підходи у роботі з молоддю в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення;

спільно з обласними, Київською міською державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування сприяти створенню умов для організації молодіжних просторів в тих територіальних громадах, де обмежено можливості для створення молодіжних центрів, зокрема на базі закладів освіти, охорони здоров'я, культури, соціального захисту, фізичної культури і спорту;

спільно з обласними, Київською міською державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування провести комплексний аналіз якості діяльності молодіжних центрів для удосконалення нормативно-правового забезпечення їхньої ефективності;

до 10 червня 2026 року спільно з Міністерством фінансів України забезпечити внесення змін до наказу Міністерства молоді та спорту України № 808 від 3 березня 2016 року щодо збільшення витрат на харчування учасників заходів з урахуванням актуального рівня цін та ринкових умов;

до 1 вересня 2026 року внести зміни до наказу Міністерства молоді та спорту України № 808 від 3 березня 2016 року щодо оновлення порядку проведення заходів, складення їхніх кошторисів, планування та здійснення закупівель з урахуванням пропозицій молодіжних та дитячих громадських об'єднань;

вжити заходів щодо збільшення штатної чисельності працівників Українського молодіжного фонду та державної установи «Всеукраїнський молодіжний центр»;

спільно з Українським молодіжним фондом та державною установою «Всеукраїнський молодіжний центр» розробити типову навчальну програму підготовки лідерів дитячих та молодіжних громадських об'єднань, які працюють на регіональному та місцевому рівнях, спрямовану на розвиток лідерських, організаційних, управлінських, комунікаційних компетентностей молоді, набуття практичного досвіду командної роботи та участі у процесах ухвалення рішень, навичок розроблення та подання молодіжних проєктів;

7) доручити Міністерству у справах ветеранів України спільно з Міністерством молоді та спорту України та Міністерством освіти і науки України:

забезпечити організацію заходів / проєктів, спрямованих на формування оборонної свідомості та громадянської стійкості молоді із залученням ветеранів війни;

забезпечити проведення підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації ветеранів війни з числа молоді для роботи у сферах молодіжної політики і утвердження української національної та громадянської ідентичності;

сприяти діяльності молодіжних та дитячих громадських об'єднань щодо ресоціалізації та соціальної адаптації молодих ветеранів війни, залучення їх до складу громадських об'єднань та до реалізації молодіжних проєктів;

передбачити окремі освітньо-наукові та інноваційні траєкторії для молодих ветеранів війни, які бажають продовжити навчання, вступити до магістратури чи аспірантури, долучитися до дослідницьких, інженерних, оборонно-технологічних, соціальних, психологічних, реабілітаційних або ветеранських проєктів у закладах вищої освіти та наукових установах;

сприяти визнанню практичного досвіду військової служби, волонтерської діяльності, участі у відновленні громад і роботі з ветеранами під час формування індивідуальних освітніх, наукових і професійних траєкторій молодих ветеранів війни;

8) доручити Міністерству розвитку громад та територій України спільно з Міністерством фінансів України, Міністерством молоді та спорту України та за участю Державної спеціалізованої фінансової установи «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву» забезпечити опрацювання та

впровадження механізмів залучення молоді до програм пільгового кредитування будівництва (реконструкції) та придбання житла, що реалізуються з використанням коштів державного бюджету, місцевих бюджетів, міжнародної фінансової допомоги, грантів, позик, а також повернутих коштів від раніше наданих кредитів, зокрема для молодих сімей, одиноких молодих громадян, молодих ветеранів війни, внутрішньо переміщених осіб та молоді, яка повертається або планує повернення в Україну;

9) доручити Міністерству економіки довілля та сільського господарства України, Міністерству цифрової трансформації України, Міністерству розвитку громад та територій України, Міністерству фінансів України, Міністерству молоді та спорту України:

внести зміни до умов державної програми доступного кредитування житла «ЄОселя», передбачивши розширення пільгової категорії (під 3% річних) для молодих вчених, аспірантів та докторантів, які працюють у закладах вищої освіти та наукових установах нашої держави, для стимулювання закріплення їх в Україні, а також зменшення для них суми першого внеску;

під час оновлення програм молодіжного житлового кредитування опрацювати можливість урахування потреб молодих вчених, аспірантів, молодих науково-педагогічних працівників, молодих фахівців критично важливих для відновлення та розвитку держави галузей, зокрема через окремі критерії або пріоритети участі у відповідних програмах;

запровадити дієві механізми підтримки молодих науковців із статусом внутрішньо переміщених осіб, зокрема щодо забезпечення їх тимчасовим службовим житлом (гуртожитками) при університетах та наукових установах, що їх приймають;

10) доручити Міністерству освіти і науки України:

вжити заходів щодо поновлення на навчання закладами вищої освіти здобувачів освіти, які перебувають за межами України, відрахованих через відмову перейти від дистанційного до очного формату здобуття освіти;

сприяти модернізації матеріально-технічної бази закладів освіти відповідно до сучасних технологій;

внести зміни до підпункту 2 пункту 5 розділу II наказу Міністерства освіти і науки України № 13 від 14 січня 2016 року «Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам» щодо доповнення переліку посадою «викладач-стажист» (згідно з переліком посад педагогічних та науково-педагогічних працівників, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 14 червня 2000 р. № 963);

розробити та впровадити державну цільову програму підтримки молодих вчених, які залишаються працювати в Україні в умовах воєнного стану;

розробити програму психологічного розвантаження та оздоровлення для молодих викладачів закладів вищої освіти на обов'язковій основі з додатковим фінансуванням;

передбачити окремий напрям співпраці «молоді вчені – університети – бізнес» для запуску спільних прикладних досліджень, R&D-проектів, інноваційних лабораторій, стажувань молодих дослідників у бізнес-компаніях, а також залучення бізнесу до підтримки дисертаційних, прикладних і технологічних проектів;

сприяти запровадженню грантів на підтвердження концепції (proof-of-concept), мікрогрантів для університетських стартапів, підтримки молодіжних deep-tech ініціатив та комерціалізації результатів досліджень молодих вчених;

розробити державну програму підтримки ранньої наукової кар'єри молодих вчених, яка передбачатиме гранти для молодих дослідницьких груп, фінансову підтримку аспірантів і постдокторантів;

створити механізм «першого наукового робочого місця» для випускників магістратури, аспірантів і молодих докторів філософії у закладах вищої освіти, наукових установах, дослідницьких центрах, лабораторіях та інноваційних структурах;

забезпечити залучення рад молодих вчених до розроблення рішень щодо освітньої, наукової, інноваційної та кадрової політики у закладах вищої освіти і наукових установах;

передбачити механізми пріоритетного фінансування (через Національний фонд досліджень України та інші установи) науково-технічних розробок молодих вчених у сфері технологій подвійного призначення (Dual-use), кібербезпеки, розмінування, відновлення економіки тощо;

11) доручити Міністерству молоді та спорту України, Міністерству соціальної політики, сім'ї та єдності України, Міністерству освіти і науки України, Міністерству закордонних справ України, Міністерству фінансів України, Міністерству економіки, довкілля та сільського господарства України, Міністерству цифрової трансформації України, Державній міграційній службі України:

вжити заходів щодо підтримки українських громад та молодіжних ініціатив за кордоном, їх залучення до процесів реалізації молодіжної політики та державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності через участь у спільних молодіжних, культурно-просвітницьких, освітніх та комунікаційних проєктах;

сприяти діяльності молодіжних та дитячих громадських об'єднань, молодіжних неурядових організацій закордонних українців, культурних амбасадорів, інших інститутів громадянського суспільства щодо залучення молодих громадян, які перебувають за кордоном, закордонних українців до

участі у заходах, спрямованих на підтримку Української держави, формування позитивного іміджу України у світі, оперативного донесення достовірної інформації про події в Україні до міжнародної спільноти, зокрема в мережі «Інтернет», а також до участі у молодіжних проєктах, зокрема дистанційно;

забезпечити розроблення комплексної програми та вжиття заходів щодо стимулювання повернення молоді з-за кордону через запровадження програм та фінансових стимулів (гранти на відкриття власної справи, компенсації на житло, податкові пільги для молодих фахівців);

забезпечити визнання дипломів і кваліфікацій, отриманих за кордоном;

створити цифрову платформу для підтримки повернення молодих українців, комунікації та залучення молодих громадян України, що перебувають за кордоном, та закордонних українців, реалізації освітніх та культурних програм для збереження української національної та громадянської ідентичності, підтримки українських громадських осередків за кордоном та молодіжних ініціатив;

розробити гнучкі інструменти «віртуальної мобільності», які даватимуть змогу молодим вченим (зокрема чоловічої статі призовного віку) повноцінно брати участь у міжнародних грантових програмах (наприклад, Horizon Europe, Erasmus+ тощо) та консорціумах без потреби довгострокового виїзду за кордон;

ініціювати створення спільних з європейськими партнерами фондів для фінансування стажувань молодих вчених з обов'язковою умовою їхнього повернення та імплементації результатів досліджень в Україні;

передбачити на цифровій платформі для підтримки повернення молоді окремі функціональні блоки для молодих вчених, аспірантів і дослідників, які перебувають за кордоном, із можливістю їхнього залучення до українських наукових проєктів, дистанційного викладання, спільного наукового керівництва, міжнародних консорціумів, грантових заявок, експертної підтримки українських університетів та наукових установ;

опрацювати можливість запровадження грантів повернення для молодих вчених, які здобули освіту, досвід або наукові контакти за кордоном і готові реалізувати дослідницькі, освітні або інноваційні проєкти в Україні;

12) доручити Міністерству оборони України:

вжити заходів до підвищення престижності військової служби, посилення соціального захисту молодих військовослужбовців та членів їхніх сімей;

проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед молоді щодо переваг військових професій, що забезпечить стабільність системи комплектування Збройних Сил України за контрактом;

спільно з уповноваженими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, Силами територіальної оборони Збройних Сил України, Силами спеціальних операцій Збройних Сил України, закладами

фізичної культури і спорту, закладами освіти незалежно від форм власності, громадськими об'єднаннями, іншими інститутами громадянського суспільства забезпечити координацію та організацію комплексу заходів, спрямованих на підготовку молодих громадян України до національного спротиву;

13) Міністерству соціальної політики, сім'ї та єдності України забезпечити:

підвищення ефективності заходів, спрямованих на поліпшення демографічного стану щодо підтримки сімей, стимулювання народжуваності, підтримки поєднання батьківства та зайнятості;

підтримку батьківства через розвиток системи послуг з догляду за дітьми (дитячі садки, ясла, гнучкі форми догляду);

запровадження стимулів для поєднання роботи і батьківства (гнучкий графік, дистанційна робота);

підтримку відповідального батьківства через освітні та соціальні програми;

14) доручити Міністерству охорони здоров'я України забезпечити:

реалізацію державних програм ранньої діагностики захворювань (онкологічних, інфекційних захворювань, захворювань на туберкульоз, ВІЛ/СНІД,);

системне впровадження регулярних безкоштовних медичних оглядів для молоді через первинну ланку медицини;

протидію поширенню залежностей від алкоголю та наркотичних засобів через здійснення профілактичних програм серед молоді, спрямованих на запобігання вживанню психоактивних речовин;

доступ до реабілітаційних і психосоціальних програм;

впровадження у системі освіти освітніх модулів про ризики залежностей від психоактивних речовин;

інтеграцію профілактичних послуг у навчальні заклади та молодіжні центри і молодіжні простори;

доступність послуг з репродуктивного здоров'я;

доступність безкоштовного тестування на ВІЛ/СНІД, розвиток мережі консультаційних центрів для молоді;

розширення програм безкоштовної діагностики та лікування безпліддя.

2. Національній раді з питань молоді розглянути на своєму засіданні питання щодо:

реалізації завдань молодіжної політики щодо ресоціалізації та соціальної адаптації молодих ветеранів війни;

розбудови державної політики щодо сприяння збереженню людського капіталу в Україні, зокрема відповідності умов вступу до закладів вищої освіти та аспірантури та підходів до дистанційного формату навчання у закладах вищої освіти молодих українців, що перебувають за кордоном, завданням цієї політики.

3. Місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування у встановленому порядку в межах своїх повноважень:

за участі Міністерства молоді та спорту України провести комплексний аналіз та оцінку ефективності існуючих регіональних та місцевих програм щодо їхньої відповідності потребам молоді, та, за потреби, привести у відповідність до пріоритетних завдань Державної цільової соціальної програми «Молодь України: покоління стійкості — 2030», затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 2 січня 2026 року № 20;

за участі Міністерства молоді та спорту України провести комплексний аналіз якості діяльності молодіжних центрів для удосконалення нормативно-правового забезпечення їхньої ефективності;

забезпечити регулярний моніторинг та оцінку ефективності реалізації молодіжної політики на регіональному та місцевому рівнях із залученням молоді, молодіжних рад, молодіжних і дитячих громадських об'єднань та інших суб'єктів молодіжної роботи;

проаналізувати результати реалізації місцевих програм забезпечення молоді житлом, а у разі їх відсутності – розробити та затвердити нові програми забезпечення молоді житлом;

передбачати окремі заходи у регіональних та місцевих програмах забезпечення громадян житлом щодо надання пільгових кредитів молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла, зокрема через спрямування коштів місцевих бюджетів, співфінансування з державним бюджетом та використання повернутих коштів від раніше наданих кредитів;

під час формування місцевих бюджетів передбачати видатки на заходи з пріоритетних напрямів молодіжної політики, насамперед ресоціалізації та соціальної адаптації молодих ветеранів війни, розвиток та функціонування молодіжної інфраструктури, підтримку відповідних ініціатив та інститутів громадянського суспільства, що працюють з молоддю, тощо;

вжити заходів щодо підтримки молодіжних проєктів, спрямованих на ресоціалізацію та соціальну адаптацію молодих ветеранів війни;

сприяти впровадженню на регіональному та місцевому рівнях ініціативи Європейського Союзу «Молодіжна гарантія»;

забезпечити модернізацію матеріально-технічної бази закладів освіти комунальної форми власності відповідно до сучасних технологій;

сприяти створенню умов для організації молодіжних просторів в тих територіальних громадах, де обмежено можливості для створення молодіжних центрів, зокрема на базі закладів освіти, охорони здоров'я, культури, соціального захисту, фізичної культури і спорту;

забезпечити утворення молодіжних рад для залучення молоді до формування та реалізації молодіжної політики на регіональному та місцевому рівні;

сприяти залученню молоді до участі у заходах / проєктах, спрямованих на розвиток критичного мислення, медіаграмотності, формування активної життєвої та громадянської позиції, здатності брати участь у житті суспільства, органів місцевого самоврядування та в управлінні на різних рівнях, зокрема у волонтерській діяльності;

забезпечити підтримку батьківства через розвиток системи послуг з догляду за дітьми (дитячі садки, ясла, гнучкі форми догляду);

підвищити ефективність популяризації здорового та безпечного способу життя і профілактики соціально небезпечних хвороб серед дітей та молоді.